

(əvvəli qəzetin 12 dekabr sayında)

Heydər Əliyev 1993-cü ildə hakimiyyətə gələrək ölkədə siyasi qarşılıqlı, xaosu aradan qaldırdı, vətəndaşların əmin-amanlığını və təhlükəsizliyini təmin etdi. Bunun ardınca ölkədə iqtisadi, sosial və mədəni inkişafa yeni nəfəs gətirdi.

Azərbaycan dili Heydər Əliyevin xüsusi diqqət mərkəzində idi. O, qəti əmin idi ki, “hər bir xalqı ana dili yaşadır”. Ümummilli lider hələ 1978-ci il Konstitusiyasında hüquqi cəhətdən Azərbaycan dilinin dövlət dili statusu almasına nail olmuşdu. O zaman belə bir addım qəhrəmanlığa bərabər idi.

Ulu öndər həmişə milli mənəvi-mədəni dəyərlərin qorunub saxlanması uğrunda mübarizə aparmış, eyni zamanda, onların ümumbəşəri dəyərlərlə inteqrasiya yolu ilə zənginləşməsi üçün əlindən gələni edirdi.

Heydər Əliyev milli dövlətçiliyin ideoloji əsasını təşkil edən azərbaycançılıq məfkurəsini formalaşdırıb həyata keçirdi. Eyni zamanda, xaricdə yaşayan azərbaycanlıların həmrəyliyini möhkəm zəmin yaratdı. Uzun illər Azərbaycan ziyalısının şüurunu həyəcanlandıran milli dirçəliş Ümummilli liderin sayəsində əldən, sosiologiyadan, fəlsəfədən əməli müstəviyə keçərək dövlət siyasətinin tərkib hissəsinə çevrildi. Məhz bunun nəticəsində Azərbaycanın dövlətçilik ənənələrinin bərpası və zənginləşdirilməsi, müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsi, beynəlxalq nüfuzunun sürətlə artması mümkün oldu.

Tam məsuliyyətlə deyə bilirik ki, Heydər Əliyev azərbaycançılıq ideologiyasının - dövrün diktəsini, dövlətçiliyin əsaslarını, milli-etnik şəraiti nəzərə alan milli təlimin banisidir. Çünki azərbaycançılıq məfkurəsi məhz Ulu öndərin dövründə siyasi-ideoloji məzmun kəsb edərək doktrinaya çevrildi, dövlət ideologiyası səviyyəsinə yüksəldi.

Politoloqlar, jurnalistlər bəzən Ulu öndəri “güc sahibi” adlandırırdılar. Cavabında Heydər Əliyev gülümsəyərək deyirdi ki, hakimiyyətin yalnız bir mənbəyi var – Xalq. Onun siyasətçi məharətinin sirlərini təkcə xalqına inamında deyil, həm də insanların ümidinin canlı təəcəssümündə axtarmaq lazımdır.

Ümumbəşəri məhəbbəti qazanmaq üçün təkcə yaxşı siyasətçi olmaq kifayət deyil, həm də universal insani keyfiyyətlə

Xilaskar

lərə malik olmaq lazımdır. “Böyük siyasət xırda hisslərə, maraqlara tabe edilə bilməz” – deyən Heydər Əliyev buna əmin idi.

Bu məqamda müasir İtaliyanın qurucularından sayılan qraf Kamillo Kavurun sözünü xatırlatmaq yerinə düşər: “İtaliyanı biz yaratdıq, indi isə vəzifəmiz italyanları yaratmaqdır”.

Heydər Əliyevin Azərbaycan və xalq qarşısındakı xidmətləri əvəzsiz və dənılmazdır. Ümummilli liderinə sonsuz məhəbbətlərini ifadə edən azərbaycanlılar onu özlərinin Xilaskarı, “Millət atası” adlandırırlar. O, Vətəni çox bələlərdən xilas etdi. Onun bütün həyatı, doğrudan da, böyük xilaskarlıq missiyası idi. O, Azərbaycan xalqını birləşdirdi ideal mənəviyyət zirvəsinə qaldırdı.

Ulu öndər xaricdə yaşayan azərbaycanlıların həmrəyliyini, bir-birinə dəstək olmasını milli adət-ənənələrə riayət etmələrini istəyirdi. Heydər Əliyevin fikrincə, azərbaycançılıq “öz milli kimliyini, milli-mənəvi dəyərləri qoruyub saxlamaq, eyni zamanda, onları sintez edərək zənginləşdirmək, ümumbəşəri dəyərlərə inteqrasiya etmək, o cümlədən hər bir insanın inkişafına nail olmaq deməkdir”.

Heydər Əliyev 1 oktyabr 2003-cü il tarixli xalq müraciətində böyük inam hissi ilə bildirmişdir ki, “mənim axıra çatdırı bilmədiyim taleyüklü məsələləri, planları, işləri siz tamamlaya biləcəksiniz”.

Ulu öndər bu sözləri deyəndə yəqin ki, ilk növbədə Qarabağ probleminin həllini nəzərdə tutulurdu. 30 il davam edən işğala son qoyulması möhtərəm Prezidentimiz, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə mümkün oldu.

2000-ci ilin sentyabrında Ukrayna Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasında təhsil alarkən professorlardan biri söhbət zamanı bildirdi ki, Azərbaycan hər cəhətdən geridə qalmış ölkədir. Mədəniyyəti zəif, demokratiya yox... Sumqayıt hadisələrində ermənilərə qarşı vəhşiliklər törədilib və sair. Mən ondan soruşdum ki,

“Azərbaycanda olmusunuzmu?” – Dedi ki, “yox”. Növbəti mühazirəsi zamanı Heydər Əliyevin son 7 illik fəaliyyəti zamanı faktlarla təsdiqlənən Azərbaycan reallıqlarını əks etdirən məqaləmi həmin professorla təqdim etdim. Növbəti həftədə mühazirəsindən sonra mənə yaxınlaşaraq bildirdi ki, “Siz mənim səhv mövqeyimi düzəltmədiyiniz, məni tərbiyə etdiyiniz. Sizin materialı vermişəm “Poitika i kultura” jurnalına, orada dərc olunacaq. Get redaktorla görüş, əlavələrin varsa, elə...”. Beləliklə mənim “Millət atası. Nə üçün Azərbaycan xalqı Heydər Əliyevdən xahiş etdi ki, məsuliyyəti öz üzərinə götürsün?” başlığı ilə 2000-ci il sentyabrın 5-dən 11-dək həmin jurnalda dərc edildi.

Bu məqalə həmin ilin sentyabrında Azərbaycanın “Xalq qəzeti”, “Azərbaycan”, “Бакински работчи” və digər qəzetlərində məqaləm tərcümə olunaraq dərc edildi.

2001-ci ilin iyulunda GUAM-ın Yalta sammitində Heydər Əliyevlə görüşəndə mən diasporun fəal üzvü, “Xalq qəzeti”nin jurnalisti və Ukrayna Prezidenti yanında Milli Dövlət İdarəçilik Akademiyasının dinləyicisi idim. Üzünü mənə tutub “Bütün bərdəllərə salam!” - dedi.

Heydər Əliyev fəaliyyətinin bütün sahələrində Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin qorunması və möhkəmləndirilməsinin təmin edilməsi prinsiplərinə əsaslanırdı. O, hakimiyyətə gəldiyi ilk vaxtdan fəaliyyətinin sonuna kimi güclü, müstəqil, hüquqi dövlət quruculuğu üzərində titanik enerji ilə çalışdı.

“Müstəqillik yolundan çətin yol yoxdur” – deyən Ulu öndər başa düşürdü və bununla belə, o, xalqını bu yolda inamla aparır, cəmiyyətin sosial, iqtisadi, mədəni və ideoloji sahələrini inkişaf etdirir, eyni zamanda, xarici siyasət məsələlərini həll edir.

Kembric Beynəlxalq Bioqrafik Mərkəzinin Direktorlar Şurası 1999-cu ildə sülhsevər siyasətinə və demokratiyanın in-

kişafında böyük xidmətlərinə görə Heydər Əliyevi “XX əsrin görkəmli xadimi” adına layiq görüb.

Ulu öndər son dərəcə çətin bir dövrdə xalqın xilasını naminə misilsiz fədakarlıq nümayiş etdirdi. Müstəqilliyin və müasir Azərbaycanın formalaşması yolunu xalq ilə birlikdə, çiyin-çiyinə keçdi.

Anadangəlmə fitri istedad, siyasi iradə və liderlik xarizması Heydər Əliyev xarakterinin əsas cizgiləri idi. Təbiət Ulu öndərə həssaslıq, qayğıkeşlik kimi yüksək insani keyfiyyətlə yanaşı, həm də incə zövq bəxş etmişdi. O, müasir Azərbaycanı

dahi strateq olaraq zərgər dəqiqliyi və incə zövqlə qurmağı bacardı.

Bu yüksək mənəvi-siyasi keyfiyyətləri irsən qəbul edən, onları xarakterində cəmləyən Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın əldə etdiyi uğurlar davam edir. Bu uğurların baş memarı Heydər Əliyevin adı və yeri daim ucalıqda qərar tutacaq. Nə qədər ki, müstəqil Azərbaycan dövləti, Azərbaycan xalqı var, Heydər Əliyev də ürəklərdə yaşayacaq.

*Arif QULİYEV,
hüquq elmləri doktoru, professor,
Ukraynanın Əməkdar təhsil işçisi*